

ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ

тел.+359 5131/2315; Факс +359 5131/3450
п.к. 9280, гр. Вълчи дол, пл. "Христо Ботев"№1; e-mail: oba@valchidol.bg

Приложение №3

АНАЛИЗ ЗА ИЗБОР НА ОПРЕДЕЛЕНА ОСНОВА ЗА ТАКСА ЗА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ, КАКТО И ВИДА И ИЗТОЧНИКА НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ РАЗМЕРА НА ТАКСАТА ЗА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

Със Закона за изменение и допълнение на ЗМДТ, обн. в ДВ, бр.88 от 03.11.2017г., разпоредбите на Закона за местните данъци и такси/ ЗМДТ/ отнасящи се до таксата за битови отпадъци са изменени изцяло, като новата правна уредба, изключва възможността да се използва като основа за определяне на размера на дължимата такса битови отпадъци данъчната оценка на недвижимите имоти или тяхната отчетна стойност.

С ПМС №93/04.04.2024г. Министерски съвет прие Наредба за реда за изготвяне и образца на план-сметката за относимите разходи за извършване на дейностите по предоставяне на услугите, за които се заплаща таксата за битови отпадъци, и за начина на изчисляване размера на таксата при прилагане на основите, предвидени в Закона за местните данъци и такси /Наредбата/.

В съответствие с влизашите в сила от 1 януари 2026г. изменения на разпоредбите на ЗМДТ и Наредбата, следва да се осъществи преход от съществуващия модел за определяне на размерът на таксата битови отпадъци /ТБО/ базиран на промил върху данъчната оценка, съответно отчетната стойност на недвижимите имоти, към новите основи, предвидени в ЗМДТ и Наредбата за облагане на задължените лица с такса за битови отпадъци, които въвеждат ясно принципите за определяне на размера на такса битови отпадъци според количеството събрани и третираны битови отпадъци.

Съгласно новите разпоредби в ЗМДТ и Наредбата, размерът на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице се определя за календарна година при спазване на принципа за понасяне на разходите от причинителя или притежателя на отпадъците.

Размерът на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице е сумата от размера на таксата за всяка услуга по чл.62 от ЗМДТ, която се определя, като разходите за сметка на таксата за битови услуги за текущата година от план-сметката, формирани по реда на чл.66, ал.13 за всяка услуга по чл.62, се разпределят, като се приложи съответният начин за изчислени в зависимост от приетите от общинския съвет основи за услугите по чл.62 от ЗМДТ.

Разпоредбата на чл. 67, ал. 8 от ЗМДТ регламентира лимитативно всички възможни основи, които може да избере общинския съвет, като не може да избере основа, различна от тях.

1. за услугата по събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране:

а) индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;

б) количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;

в) брой ползватели на услугата в имота;

2. за услугата по третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации:

а) индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;

б) количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;

в) брой ползватели на услугата в имота;

3. за услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината:

а) брой ползватели на услугата в имота;

б) разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот.

Общинският съвет може да приеме различни основи за отделните населени места, за отделни зони, за селищните образувания, за различните категории задължени лица и за отделните услуги, за които се заплаща таксата за битови отпадъци, като бъдат посочени изрично мотивите за различните основи.

Основата за изчисляване на размера на ТБО представлява база за разпределяне на разходите от одобрената план-сметка към задължените за таксата лица, като мерната единица за основата количество битови отпадъци е килограм или литър. Размерът на таксата за единица основа се определя в евро за всяка календарна година и се приема с решението на общинския съвет за одобряване на план-сметката. С наредбата по чл.9 от ЗМДТ/ в настоящият случай това е Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Вълчи дол/, Общинският съвет приема основите за изчисляване размера на таксата за всяка една от услугите по чл.62 от ЗМДТ.

Съгласно чл. 67, ал. 4 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ) количеството битови отпадъци е водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци.

За целите на прилагане на новите основи, работната група предприе редица действия с оглед снабдяване с необходимата информация, както от базата данни налична в Община Вълчи дол, така и от данните, налични в определени институции. В тази връзка изискахме данни от Национален статистически институт събрани при извършеното национално преброяване през 2021г. относно брой лица и домакинства на територията на Община Вълчи дол /тази информация касае 2021г. и не е актуална към настоящия момент/. Изпратено беше писмо до Главна дирекция „ГРАО“ при МРРБ с искане за данни относно административните адреси в Община Вълчи дол и регистрираните физически лица по постоянен и настоящ адрес. Предоставен беше отговор със списък на административните адреси, за които разполагат с данни и данни за регистрирани лица по постоянен и настоящ адрес.

На следващо място беше изпратено писмо до „Информационно обслужване“ АД гр. Варна с искане да ни бъде предоставена информация относно групиране на всички партии в Община Вълчи дол съобразно вида на имотите-ниско строителство, еднофамилни къщи, многофамилни къщи, блокове, търговски обекти и други нежилищни имоти. Предоставена ни беше информация относно регистрираните партии в програмният продукт „МАТЕУС“ на Дирекция „МДТНП“.

От получената информация се установи, че за голям брой недвижими имоти липсват данни както за административен адрес, така и данни относно брой лица-ползватели на услугата в имота.

За целите на анализа и вземане на обосновано решение, коя основа/основи са най-подходящи да се приложат с оглед социално икономически особености на Община Вълчи дол, се събраха данни относно заложен и реално отчетени разходи в план-сметката за период 2022г.-2024г. и период м.01.2025г.-м.10.2025г., както и данни относно видовете и броя съдове, разположени по населени места. Извърши се замерване на количеството битов отпадък за три месеца /м.02.2025г., м.04.2025г., м.08.2025г./ генерирано на територията на Община Вълчи дол, разбито по населени места.

Мотивите за избиране/не избиране на основа за всяка от услугите се основават на Анализ на системата за управление на битовите отпадъци на територията на община Вълчи дол. Анализът се основава на отговорностите и правомощията на кмета на общината.

Във връзка с разпоредбите на чл. 19. (1) от Закона за управление на отпадъците /ЗУО/, кметът на общината организира управлението на битовите и строителните отпадъци, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закон за управление на отпадъците и Наредбата по чл. 22 от Закона за управление на отпадъците /ЗУО/.

Кметът на общината осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица по чл. 35 от Закона за управление на отпадъците /ЗУО/, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане (чл.19, ал.2).

Кметът на общината отговаря за: осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други; събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им; почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване (чл.19, ал.3 от ЗУО). Един от основните ангажименти е прилагането на законодателството по управлението на дейностите по битови отпадъците. Потокът от смесени битови отпадъци, в съответствие с начина на събиране на отпадъците обхваща:

- Отпадъци събрани чрез съдове за битови отпадъци;
- Отпадъци, събрани от улични кошчета и почистване на улици, дерета, сервитути на общински пътища, детски площадки, спортни площадки, обществени пространства и др.

На база анализ на събраните и транспортирани до МБТ/механично биологично третиране/ инсталация – с. Езерово, смесени битови отпадъци за 2022 г. – 2463.44т., 2023г.-2220.32т., 2024 г- 2697.88т., / отчет за периода м. януари – м. октомври 2420.26 тона, плюс 2 месеца от м. октомври до м. декември 2025 г. средно по 240.00 тона = 480 тона, или общо прогноза за 2025 г. – 2 900 тона, констатираме устойчиво увеличаване на количеството битови отпадъци годишно спрямо предходни години, с най-силно изражение през месеците от март до септември. Като отчитаме тенденция за повишаване на количествата, прогнозираме и предлагаме за 2026 г. План-сметката да бъде

разработена с прогнозно количество 3 000 тона /3 000 000 кг./ смесен битов отпадък. За населените места на територията на община Вълчи дол е организирана система по сметосъбиране и сметоизвозване, с разполагане на видове и вместимост съдове. Системата по сметосъбирането и сметоизвозването включва:

- контейнери с вместимост от 1100 л.- 784 бр.
- улично кошче с вместимост от 30л.-263 бр.
- транспортирането на събраните битови отпадъци по график и честота до МБТ инсталация с.Езерово;
- измиване и дезинфекция на разположените съдове за събиране на битови отпадъци;
- подмяна, поддръжка и разполагане на нови съдове за битови отпадъци.

За услугата по чл.62 т.1 от ЗМДТ „събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране“, възможностите за избор на основа са следните:

- а) индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;
- б) количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;
- в) брой ползватели на услугата в имота;

МОТИВИ ЗА НЕ ИЗБИРАНЕ НА ОСНОВА - индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост, са както следва:

За извършване на услугата, разположените съдове за битови отпадъци, разположени на цялата територия на общината се ползват общо, не може да се индивидуализира, посредством предоставяне на индивидуални кофи за отпадъци за всеки имот. Дори при хипотеза на въведена система за измерване, не може да се определи индивидуално изхвърленото количество отпадъци, както и не може информацията за измереното количество да се предаде от измервателното съоръжение до партидата на задълженото лице в информационната система „МАТЕУС“, като същевременно отчитаме наличие на прекъсвания в участъци от територията на община Вълчи дол. Тази основа не предполага надеждна информация за планиране на приходите. Торби с определена вместимост и товароносимост е неприемлива основа за община Вълчи дол, защото предполага предварителна продажба на торбите, невъзможност за планиране на приходите и рискове от избягване плащане на услугата по сметосъбиране и предпоставки за образуване на не регламентирани сметища по цялата територия на общината.

МОТИВИ ЗА НЕ ИЗБИРАНЕ НА ОСНОВА - индивидуално определено количество битови отпадъци за имота - брой ползватели на услугата в имота са както следва:

Съгласно §1 , т.45. от ДР на ЗМДТ "Ползватели на услугата в имота" са:

а) за граждани - собственици, и/или лица с учредено вещно право на ползване и/или наематели и/или лица с настоящ адрес в недвижимия имот, и/или обитатели по смисъла на Закона за управление на етажната собственост, и/или лица, които пребивават в имота на друго основание;

б) за предприятия - собственици, и/или лица с учредено вещно право на ползване, и/или концесионери, и/или наематели, и/или лица, на които имотите са

предоставени за управление, и/или заети и наети от предприятията лица, и/или лица, които пребивават в имота на друго основание.

„Ползвател на услугата в имота“ не е нормативно регламентиран, и не може да бъдат определени надеждно ползвателите на услугата в имота, както на жилищните, така и на нежилищните имоти. При прилагане на тази основа, законово не е регламентирано партидата на задълженото лице на чие име да е, на собственика/съсобствениците на имота или на „ползвателя на услугата в имота“. Предоставена е възможност физическите лица многократно в рамките на календарната година да променят регистрацията си по настоящ адрес и това би довело до административна трудност по отношение на облога с ТБО. По отношение на юридическите лица не е възможно обективно да бъде установено колко са ползвателите в обекта, където се извършва търговска или производствена дейност или се предоставят услуги. По отношение на ресторантите и други заведения за обществено хранене за облагане с ТБО, обсъждахме подходът - да се ползва брой маси или столове. Необходимо е да се отбележи, че тези дейности имат сезонен характер и периодичност на посещаемостта и определянето на средна заетост за всеки обект би увеличило изключително много административната тежест, както за задължените лица, така и за общинската администрация. От съществуващата база данни в програмен продукт „МАТЕУС“ разполагаме с информация за брой собственици на недвижимите имоти. От Главна дирекция „ГРАО“ при МРРБ разполагаме с данни за регистрирани лица по настоящ адрес. По отношение на предприятията липсват данни за заети/ наети лица. Нямаме данни за лицата, които пребивават на друго основание в недвижимите имоти, собственост на гражданите и предприятията. Основният проблем при прилагане на тази основа е да се определят ползвателите, които генерират битов отпадък в имота.

МОТИВИ ЗА ИЗБИРАНЕ НА ОСНОВА - количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране и честотата за тяхното транспортиране.

От нормативно посочените основи, за определяне на таксата за битови отпадъци за услугите по чл. 62 т.1 и т.2 на задължените лица, предлагаме като приложима за община Вълчи дол основа да бъде приета „количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране и честотата за тяхното транспортиране“ със следните Мотиви:

Основата „количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране“ е приложима за населени места с ниско жилищно застрояване и села, както и за определяне на таксата битови отпадъци за предприятията.

Избирайки тази основа, считаме, че към настоящия момент най-точно биха се приложили разпоредбите на ЗМДТ, тъй като изрично в Наредбата е регламентирано, че размерът на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице се определя за календарна година при спазване на принципа „замърсителят плаща“, което гарантира равни възможности за физическите и юридическите лица да заплащат ТБО на база количество. Също така считаме, че не следва да се урежда различно третиране за различните категории задължени лица, като за едни от тях се прилага една основа, а за други категории да не се прилага.

На следващо място ще се използват наличните към момент съдове- контейнери 1100л., като няма да е необходимо Община Вълчи дол да извършва допълнителни разходи за закупуване на чували или съдове с различна вместимост от наличните. Предварителните изчислителни данни показват, че при прилагане на тази основа за определяне на ТБО, размерът на облога за 2026г. спрямо 2025г. за физическите лица се

увеличава, но с по-малки диапазони спрямо увеличението на ТБО за физическите лица при прилагане на основа „брой ползватели на услугата в имота“.

Тази основа - количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране и честотата за тяхното транспортиране, за изчисляване на размера на таксата за битови отпадъци представлява база за разпределение на разходите към задължените за таксата лица. За целите на определяне на таксата за битовите отпадъци мерната единица за основата е литър или килограм в литър.

Съгл. чл.67 ал.9 от ЗМДТ „Общинският съвет може да приеме различни основи за отделните населени места, за отделните зони в тях, за селищните образувания, за различните категории задължени лица и за отделните услуги по чл.62, като бъдат посочени изрично мотивите за различните основи“.

На горното основание, за категория жилищни и нежилищни имоти при изчисляване на размерът на таксата за битови отпадъци в компонент „**събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране**“ , да се вземе предвид и допълнително диференциране съобразно отдалечеността на населеното място и честотата на вдигания на съоръженията за събиране на битов отпадък, като за целта са въведени две зони на обслужване, в зависимост от отдалечеността от депото за третиране на битови отпадъци /респективно имат по-висок транспортен разход/, като коефициент, който се определя с решението на общинския съвет за приемане на план-сметката.

За услугата по чл. 62 т.2 – „третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации“, възможностите за избор на основа са следните:

- а) индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;
- б) количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;
- в) брой ползватели на услугата в имота;

Мотивите за приемане/неприемане на основа за услугата по чл.62 т.2 за напълно идентични с мотивите за избор на основа за услугата по чл.62 т.1 от ЗМДТ. Съответно общо разходите, респ. приходите по чл.62 т.2 се формират като процент спрямо общо разходите/приходите по чл.62 т.1 и се разпределят по задължени лица, съобразно избраната основа за услугата по чл.62 т.2, която е идентична с основата по чл.62 т.1.

За услугата по чл. 62 т.3 - „поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината“, възможностите за избор на основа са следните:

- а) брой ползватели на услугата в имота;
- б) разгънатата застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот.

МОТИВИ ЗА НЕ ИЗБИРАНЕ НА ОСНОВА - брой ползватели на услугата в имота са както следва:

Съгласно §1 , т.45. от ДР на ЗМДТ "Ползватели на услугата в имота" са:

а) за граждани - собственици, и/или лица с учредено вещно право на ползване и/или наематели и/или лица с настоящ адрес в недвижимия имот, и/или обитатели по смисъла на Закона за управление на етажната собственост, и/или лица, които пребивават в имота на друго основание;

б) за предприятия - собственици, и/или лица с учредено вещно право на ползване, и/или концесионери, и/или наематели, и/или лица, на които имотите са

предоставени за управление, и/или заети и наети от предприятията лица, и/или лица, които пребивават в имота на друго основание.

„Ползвател на услугата в имота“ не е нормативно регламентиран, и не може да бъдат определени надеждно ползвателите на услугата в имота, както на жилищните, така и на нежилищните имоти. При прилагане на тази основа, законово не е регламентирано партидата на задълженото лице на чие име да е, на собственика/съсобствениците на имота или на „ползвателя на услугата в имота“. Предоставена е възможност физическите лица многократно в рамките на календарната година да променят регистрацията си по настоящ адрес и това би довело до административна трудност по отношение на облога с ТБО. По отношение на юридическите лица не е възможно обективно да бъде установено колко са ползвателите в обекта, където се извършва търговска или производствена дейност или се предоставят услуги. По отношение на ресторантите и други заведения за обществено хранене за облагане с ТБО, обсъждахме подходът - да се ползва брой маси или столове. Необходимо е да се отбележи, че тези дейности имат сезонен характер и периодичност на посещаемостта и определянето на средна заетост за всеки обект би увеличило изключително много административната тежест, както за задължените лица, така и за общинската администрация. От съществуващата база данни в програмен продукт „МАТЕУС“ разполагаме с информация за брой собственици на недвижимите имоти. От Главна дирекция „ГРАО“ при МРРБ разполагаме с данни за регистрирани лица по настоящ адрес. По отношение на предприятията липсват данни за заети/ наети лица. Нямаме данни за лицата, които пребивават на друго основание в недвижимите имоти, собственост на гражданите и предприятията. Основният проблем при прилагане на тази основа е да се определят ползвателите, които генерират битов отпадък в имота.

МОТИВИ ЗА ИЗБИРАНЕ НА ОСНОВА – Разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот, са както следва:

Параметрите застроена площ, разгъната застроена площ, площ на имота са физически параметри в квадратни метри, декларирани от всяко задължено лице, сверени и проверени от технически специалисти на общината, сверени и проверени по документите за собственост от органа по приходите в общината, отразени са по партидите на задължените лица в Информационната система „МАТЕУС“ на Информационно обслужване АД, одобрена от Министерство на финансите. С тези мотиви, Разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот е най-обективната основа за разпределение на разходите и изчисляване на приходите/облога на всяко задължено лице в зависимост от индивидуалните показатели за основата. С посочените мотиви предлагаме Общинския съвет да приеме основа – Разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот, за услугата по чл.62 т.3 от ЗМДТ.

Изчислява се така: Площ на имота – Застроена площ + Разгъната застроена площ = Площ за разпределение на разходите и определяне на приходите от услугата по чл.62 т.3.

Съгл. чл.67 ал.9 от ЗМДТ „Общинският съвет може да приеме различни основи за отделните населени места, за отделните зони в тях, за селищните образувания, за различните категории задължени лица и за отделните услуги по чл.62, като бъдат посочени изрично мотивите за различните основи“.

На горното основание, за категория нежилищни имоти, да се вземе предвид и допълнително диференциране съобразно вида на имота и неговото предназначение, като коефициентът за един квадратен метър площ се определя с решението на общинския съвет за приемане на план-сметката.

Заклучение:

С въвеждането на която и да е от новите основи, размерът на таксата за битови отпадъци, които ще дължат предприятията ще намалее, а за гражданите ще се увеличи значително.

Определянето на нови основи и преминаването на облагането с ТБО не е еднократно действие, а е сложен и продължителен процес, който следва да продължи и след 01.01.2026г., когато ще се извърши анализ с оглед подобряване и оптимизиране на организацията на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци. Преминаването към основа за определяне на таксата битови отпадъци, базирани на количество генерирани отпадъци, ще стимулира гражданите и бизнеса да намаляват в краткосрочен и дългосрочен план количествата смесен отпадък /тъй като реално той се заплаща/, да събират и изхвърлят разделно своите отпадъци.